

6 Μαρτίου 2019

Αριθμ. Πρωτ.: 215249/11622/2019

Πληροφορίες: Αντωνίνα Παπαθανάσογλου

Κ. ΙΑΚΩΒΟ ΡΟΥΣΣΟ
ΔΗΜΑΡΧΟ ΑΝΑΦΗΣ
ΧΩΡΑ
84009 ΑΝΑΦΗ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ Ν. ΑΙΓΑΙΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΥΔΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΥΚΛΑΔΩΝ
84700 ΘΗΡΑ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ Ν. ΑΙΓΑΙΟΥ
Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΚΥΚΛΑΔΩΝ
84700 ΘΗΡΑ

Θέμα: Διαμαρτυρία για την καταστροφή παραδοσιακού μονοπατιού στον Ρούκουνα Ανάφης

Αξιότιμε κύριε Δήμαρχε,

Αξιότιμες/οι κυρίες/οι,

Ο Συνήγορος του Πολίτη στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του κατά το άρ. 103 § 9 του Συντάγματος και το ν.3094/2003 εξετάζει, όπως ήδη γνωρίζετε, αναφορά της *** σχετικά με διαμαρτυρία για την καταστροφή παραδοσιακού μονοπατιού στον Ρούκουνα Ανάφης.

Ειδικότερα, στο πλαίσιο της διαμεσολάβησής μας, ενημερωθήκαμε από τις αρμόδιες υπηρεσίες ότι, λόγω έντονων καιρικών φαινομένων, παρατηρήθηκαν εκτεταμένες καταστροφές στο εν λόγω μονοπάτι. Σε συνέχεια του υπ' αριθμ. πρωτ.: 3431/27.06.18 εγγράφου του Δήμου Ανάφης και του υπ' αριθμ. πρωτ.: 72809/828/05.07.18 εγγράφου της Δ/νσης Περιβάλλοντος & Υδροοικονομίας Κυκλάδων θα θέλαμε να επισημάνουμε ότι σύμφωνα με την ΥΑ 151344/165/30.01.2017 αρθρ. 11 παρ. 4β «Στις περιπτώσεις απλής συντήρησης μονοπατιών, που αφορούν αποκλειστικά και μόνο σε εργασίες απομάκρυνσης της βλάστησης και φερτών υλικών με χειρωνακτικά μέσα, δεν απαιτείται μελέτη, αλλά μικρή έκθεση και έγγραφη γνωστοποίηση της αρμόδιας Δασικής Υπηρεσίας από τον εκάστοτε δικαιούχο συντήρησης (όπως ορίζεται στο άρθρο 13, παρ. 1) τουλάχιστον 5 εργάσιμων ημερών νωρίτερα. Σε κάθε περίπτωση, η αρμόδια Δασική Υπηρεσία δύναται να μην εγκρίνει τις παραπάνω εργασίες με σχετική αιτιολόγηση και ενημερώνοντας τον δικαιούχο συντήρησης εγκαίρως».

Το άρθρ. 13 παρ. 1 ορίζει ότι «Εκτός από τη δασική υπηρεσία, δικαιούχοι για την κατασκευή και συντήρηση ορειβατικών - πεζοπορικών μονοπατιών δύναται να είναι οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α' και β' βαθμού ....»

Με βάση τα νεότερα πραγματικά δεδομένα, παρακαλούμε εκ νέου τον Δήμο Ανάφης και την Περιφέρεια να μας ενημερώσουν για τις ενέργειες στις οποίες προτίθενται να προβούν για τη συντήρηση και αποκατάσταση του εν λόγω παραδοσιακού μονοπατιού, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους με βάση τις ανωτέρω διατάξεις.

Κατόπιν των ανωτέρω, παρακαλούμε να ενημερώσετε, το συντομότερο δυνατό, για τον προγραμματισμό και τις ενέργειές σας.

Σε αναμονή των ενεργειών και έγγραφων απαντήσεών σας, παραμένουμε στη διάθεσή σας για κάθε περαιτέρω πληροφορία ή διευκρίνιση.

Με τιμή

Ιωάννης Π. Σαγιάς
Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη

Κοινοποίηση:

1. ***

2. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ Ν. ΑΙΓΑΙΟΥ
Δ/ΝΣΗ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ – ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ – ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ – ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
Ερμούπολη
84100 Σύρος

20 Σεπτεμβρίου 2016

Αριθμ. Πρωτ.: 215249/34268/2016

Πληροφορίες: Αντωνίνα Παπαθανάσογλου

ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΑΝΑΦΗΣ
ΔΗΜΟΣ ΑΝΑΦΗΣ
ΧΩΡΑ
84009 Ανάφη

ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΙΓΑΙΟΥ
Δ/ΝΣΗ ΥΔΑΤΩΝ Ν. ΑΙΓΑΙΟΥ
Επτανήσου 35
84100 Σύρος

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ Ν. ΑΙΓΑΙΟΥ
ΠΕ ΘΗΡΑΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΥΔΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
84700 ΘΗΡΑ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ Ν. ΑΙΓΑΙΟΥ
Δ/ΝΣΗ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ – ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ – ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ – ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
Ερμούπολη
84100 Σύρος

ΕΦΟΡΕΙΑ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΚΥΚΛΑΔΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ & ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ
Επαμεινώνδα 10
10555 Αθήνα

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΑΝΑΦΗΣ
ΧΩΡΑ
84009 ΑΝΑΦΗ

Θέμα: Διαμαρτυρία για την καταστροφή μονοπατιού στην Ανάφη

Αξιότιμοι κύριοι,

Ο Συνήγορος του Πολίτη στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του κατά το άρ. 103 § 9 του Συντάγματος και το ν.3094/2003 εξετάζει αναφορά της *** σχετικά με την υπηρεσία σας.

Ειδικότερα, στο πλαίσιο της διαμεσολάβησής μας λάβαμε:

1. Το υπ' αριθμ. 760/30.06.16 έγγραφο από το Δήμο Ανάφης και τα συνημμένα σε αυτό
2. Το υπ' αριθ. 57937/641/09.06.16 έγγραφο του Γραφείου Περι/ντος και Υδροοικονομίας της ΠΕ Θήρας με συνημμένη την από 24.05.16 έκθεση αυτοψίας

3. Το υπ' αριθμ. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ/ΕΦΑ ΚΥΚΛΑΔΩΝ/ ΤΠΚΑΧΜΑΕΜ/162910/98345/4993/1914/31.05.16 έγγραφο της Εφορείας Αρχαιοτήτων Κυκλάδων
4. Την υπ' αριθμ.: 5/2016 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Ανάφης περί απαγόρευσης διέλευσης τροχοφόρων σε παραλίες

Με βάση τα ανωτέρω έγγραφα προκύπτουν, κυρίως, τα ακόλουθα:

Α) Οι παράνομες επεμβάσεις πραγματοποιήθηκαν εντός περιοχής Natura και σε Διαδρομή Πολιτιστικού Ενδιαφέροντος, σύμφωνα με την ΑΠ ΟΕ 215^Α/08.05.07 απόφαση του Νομάρχη Κυκλάδων.

Β) Βάσει της ανωτέρω απόφασης: «Για οποιοσδήποτε μορφής επεμβάσεις ή αλλοιώσεις στα μορφολογικά στοιχεία των παραπάνω χαρακτηρισμένων παλαιών ημιονικών οδών και μονοπατιών, απαιτείται προηγουμένως συνεννόηση με την υπηρεσία μας καθώς και με τις συναρμόδιες υπηρεσίες. Σε κάθε περίπτωση είναι απαραίτητη η σύνταξη και έγκριση μελετών σκοπιμότητας και περιβαλλοντικών επιπτώσεων, καθώς και τεχνικών μελετών ή εκθέσεων».

Γ) Στο υπ' αριθμ.: 52939/4519/28.04.16 έγγραφο του Τμήματος Πολιτισμού – Αθλητισμού Περιφέρειας Ν. Αιγαίου τονίζεται: «Να αποφευχθεί η καθ' οιονδήποτε τρόπο διέλευση τροχοφόρου από το υπό αποκατάσταση διέλευση μονοπάτι, γεγονός που επισύρει τις προβλεπόμενες από το νόμο συνέπειες στους παραβάτες».

Γ) Η Εφορεία Αρχαιοτήτων Κυκλάδων, με την ένδειξη «εξαιρετικά επείγον», απέστειλε το τρίτο εκ των ανωτέρω σχετικών εγγράφων στο Δήμο Ανάφης, καθώς δεν είχε κατατεθεί από σχετικό αίτημα για τη χορήγηση γνωμοδότησης, παρά του ότι για κάθε έργο σε όλη την έκταση του νησιού θα πρέπει προηγουμένως να κατατίθεται αντίστοιχη αίτηση και μελέτη στην υπηρεσία.

Δ) Από την έκθεση αυτοψίας υπαλλήλου του Γραφείου Περιβάλλοντος – Υδροοικονομίας ΠΕ Θήρας, προκύπτει ότι έγιναν εργασίες με μηχανικά μέσα σε μεγάλο μέρος του μονοπατιού.

Ειδικότερα, στην εν λόγω έκθεση αυτοψίας αναφέρονται τα εξής:

1. Στη θέση που τέμνεται το μονοπάτι με ασφαλτοστρωμένο δρόμο Χώρα – Μοναστηριού διαπιστώθηκε να έχουν εκτελεστεί, σε προγενέστερο χρόνο και σε μήκος 100 μέτρων περίπου, εργασίες διαπλάτυνσης (μέσο πλάτος 2,20 μέτρα περίπου) και διάστρωσης με υλικά αλλοιώνοντας τα μορφολογικά στοιχεία του μονοπατιού. Οι δε εργασίες φέρεται να έγιναν με μηχανικά μέσα, καθώς υπήρχαν εμφανή ίχνη,

2. Στο σημείο που το μονοπάτι συναντά τον κεντρικό δρόμο και για μήκος 20 μέτρων περίπου, για να είναι εφικτή η πρόσβαση στο μονοπάτι με τροχοφόρα από τον ασφαλτοστρωμένο δρόμο, πέραν της διαπλάτυνσης έχει γίνει και εκσκαφή. Ως αποτέλεσμα, έχει διαμορφωθεί οδός με κλίση και έχουν αποκολληθεί υλικά εκσκαφών από το διαμορφωμένο πρανές,

3. Στο κάθετο τμήμα της διακλάδωσης, το οποίο οδηγεί στην ομώνυμη παραλία, έχουν συνεχιστεί οι εργασίες διαπλάτυνσης (μέσο πλάτος 2,3 μέτρα περίπου) και διάστρωσης με υλικά, σε μήκος 280 μέτρων περίπου, αλλοιώνοντας τη μορφολογία του μονοπατιού και της κοίτης του διερχόμενου ρέματος,

4. **Αποτέλεσμα των παρεμβάσεων αυτών, είναι η αλλοίωση της μορφολογίας των ανωτέρω τμημάτων του μονοπατιού και η αλλοίωση τμημάτων της κοίτης του διερχόμενου ρέματος, τα οποία πλέον είναι προσπελάσιμα από τροχοφόρα.**

Ε) Ο Δήμος στο έγγραφο που απευθύνει προς τον Συνήγορο του Πολίτη αναφέρει ότι η διάνοιξη έγινε με ελαφρύ μηχάνημα (το οποίο δεν είναι δυνατό να κατασκευάσει οδό) και εξυπηρετεί πρόσβαση σε γειτονική ιδιοκτησία, ενώ οι εργασίες του Δήμου είχαν ολοκληρωθεί πολλές

εβδομάδες πριν διέλθει το ιδιωτικό μηχανήμα. Σε αντίθεση με τα διαλαμβανόμενα στην ανωτέρω αυτοψία, ως πλάτος του μονοπατιού στο συγκεκριμένο έγγραφο αναφέρονται τα 1,8 μέτρα.

Δ) Στο υπ' αριθμ.: 46236/29.06.16 έγγραφο της Δ/νσης Υδάτων Ν. Αιγαίου της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αιγαίου, προς το «Παρατηρητήριο Πολιτών για την Αειφόρο Ανάπτυξη» αποτυπώνεται ότι η παράνομη διαμόρφωση του μονοπατιού έγινε σε μήκος 80 μέτρων, σε τμήμα εκτός του ρέματος και χωρίς να υπάρξει διαπλάτυνση, κάτι, όμως, το οποίο δεν συνάδει με την έκθεση αυτοψία του Γραφείου Περιβάλλοντος & Υδροοικονομίας της ΠΕ Θήρας (στην οποία και βασίστηκε, μεταξύ άλλων, η σύνταξη του εν λόγω εγγράφου).

Επιπροσθέτως, θα θέλαμε να αναφερθούμε στο σημείο του εγγράφου του Δήμου Ανάφης που αναγράφονται τα εξής: *«Τέλος, θα θέλαμε να εκφράσουμε τουλάχιστον την έκπληξή μας, αν όχι τη λύπη μας, ότι ο Συνήγορος του Πολίτη υιοθέτησε άκριτα την αναφορά της *******, δεδομένου ότι από τις φωτογραφίες ου σας προσκόμισε εξήχθη το συμπέρασμα ότι διανοίχθηκε «ολόκληρη οδός» και ότι η εικόνα δεν συμβαδίζει με αυτή ενός μονοπατιού (ποια άραγε εικόνα οφείλει να έχει ένα μονοπάτι από όπου διέρχονται πολλές εκατοντάδες επισκέπτες)»*. Ως απάντηση στις ανωτέρω απόψεις του Δήμου Ανάφης αναφέρουμε ότι στην υπ' αριθμ.: 215249/19597/2016 επιστολή της Αρχής αναγράφονται τα κάτωθι: *«Με βάση τα ανωτέρω, και προκειμένου να σχηματίσουμε άποψη επί του θέματος παρακαλούμε να μας ενημερώσετε για τα κάτωθι:»*. Ως εκ τούτου, συνάγεται ότι καμία άποψη δεν υιοθετήθηκε από τον Συνήγορο του Πολίτη, ενώ αντιθέτως παρατέθηκαν, ως έχρηζε, οι ισχυρισμοί της αναφερόμενης, προκειμένου να τύχουν διευκρινήσεων. Περαιτέρω, από τα ανωτέρω έγγραφα τα οποία στην πλειονότητά τους στάλθηκαν άμεσα από την Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου, προκύπτει ότι υφίστανται σοβαρά ζητήματα νομιμότητας.

Ως εκ τούτου, παρακαλούμε τις αρμόδιες υπηρεσίες για τα κάτωθι:

1. Να ενημερωθούμε αν ασκήθηκαν μηνύσεις από τα αρμόδια όργανα και ποια η πορεία αυτών.
2. Να μας εξηγήσουν τόσο ο Δήμος Ανάφης καθώς όσο και η Δ/νση Υδάτων Ν. Αιγαίου της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, την προκύπτουσα από την έκθεση αυτοψίας του Γραφείου Περιβάλλοντος και Υδροοικονομίας της ΠΕ Θήρας, διαφορά διάνοιξης του μονοπατιού σε πλάτος όχι 1,80, αλλά 2,20 έως 2,30 και με επέμβαση σε μήκος όχι 80 μέτρων, όπως αναγράφεται στα σχετικά έγγραφα, αλλά συνολικά 380 μέτρων (πρώτο και δεύτερο κομμάτι).
3. Περαιτέρω, η Δ/νση Υδάτων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης παρακαλείται να μας ενημερώσει και να μας κοινοποιήσει τυχόν άλλη έκθεση αυτοψίας, πέραν της προαναφερόμενης, από την οποία προκύπτουν τα αποτυπωμένα συμπεράσματα της υπηρεσίας στο υπ' αριθμ. 46236/29.06.16 έγγραφό της.
4. Παρακαλούμε να γνωρίσουμε από το Δήμο ποιες γειτονικές ιδιοκτησίες εξυπηρετούνται και από ποια σημεία, δεδομένου ότι το δεύτερο σκέλος που έχει διαπλατυνθεί ενώνει την κεντρική οδό με την παραλία του Ρούκουνα.
5. Θα θέλαμε να γνωρίσουμε με ποιους τρόπους ο Δήμος Ανάφης είχε μεριμνήσει (και μεριμνά) για την αποφυγή διέλευσης τροχοφόρων από το μονοπάτι, ως οφείλει.
6. Ακολούθως, ζητούμε να μας κοινοποιηθούν οι απαντήσεις του Δήμου στο υπ' αριθμ. 57937/641/09.06.16 έγγραφο του Γραφείου Περιβάλλοντος και Υδροοικονομίας της ΠΕ Θήρας και στο υπ' αριθμ.: ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ/ΕΦΑ ΚΥΚΛΑΔΩΝ/ΤΠΚΑΧΜΑΕΜ/162910/98345/4993/1914/31.05.16 έγγραφο της Εφορείας Αρχαιοτήτων Κυκλάδων. Επίσης, παρακαλούμε να γνωρίσουμε για ποιους λόγους τα συγκεκριμένα

έγγραφα, δεδομένου ότι αποτελούσαν βασικά έγγραφα της υπόθεσης, δεν κοινοποιήθηκαν από το Δήμο στον Συνήγορο του Πολίτη.

7. Παρακαλούμε τον Αστυνομικό Σταθμό Ανάφης να μας ενημερώσει για τις έρευνες στις οποίες έχει προβεί μέχρι σήμερα, αποστέλλοντας τα σχετικά έγγραφα. Επίσης, παρακαλούμε να πληροφορηθούμε κάθε περαιτέρω ενεργοποίηση της υπηρεσίας στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς της.
8. Η Εφορεία Αρχαιοτήτων Κυκλάδων παρακαλείται να μας ενημερώσει για τις απαντήσεις που έχει λάβει από το Δήμο Ανάφης, καθώς και για τις ενέργειες στις οποίες έχει προβεί στο πλαίσιο των διατάξεων του αρχαιολογικού νόμου και ιδίως όσων αναφέρονται στα άρθρα 56 και 66 σε συνδυασμό με το αρθρ. 10 του ν. 3028/2002.
9. Το Γραφείο Περιβάλλοντος & Υδροοικονομίας της ΠΕ Θήρας καλείται να μας ενημερώσει για τις περαιτέρω ενέργειες στις οποίες έχει προβεί σε συνέχεια του υπ' αριθμ. 57937/641/09.06.16 εγγράφου και σε συμφωνία με τους ν. 4042/12 και 3937/11.
10. Επίσης, από το Γραφείο Περιβάλλοντος & Υδροοικονομίας ΠΕ Θήρας παρακαλούμε να ενημερωθούμε αν στο εν λόγω ρέμα έχει πραγματοποιηθεί οριοθέτηση σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4258/2014 (όπως τροποποιήθηκε και ισχύει).
11. Το Γραφείο Περιβάλλοντος & Υδροοικονομίας ΠΕ Θήρας, καθώς και το Τμήμα Πολιτισμού και Αθλητισμού Π. Ν. Αιγαίου παρακαλούμε να μας κοινοποιήσουν πιθανές σχετικές εγκρίσεις του έργου και να μας ενημερώσουν αναφορικά με τους νομιμοποιητικούς λόγους σύνταξης «Τεχνικής Έκθεσης Εργασιών», αιτιολογώντας την παράλειψη σύνταξης μελετών σκοπιμότητας και περιβαλλοντικών επιπτώσεων, όπως απαιτείται από την ΑΠ ΟΕ 215^Α/08.05.07 απόφαση του Νομάρχη Κυκλάδων.
12. Τέλος, από όλες τις συναρμόδιες υπηρεσίες θα θέλαμε να γνωρίσουμε τους τρόπους με τους οποίους σχεδιάζεται η άμεση αποκατάσταση του χώρου, δηλαδή η επαναφορά του μονοπατιού στην προτέρα κατάσταση.

Σε αναμονή των ενεργειών και εγγραφών απαντήσεών σας παραμένουμε στη διάθεσή σας για κάθε περαιτέρω πληροφορία ή διευκρίνιση.

Με εκτίμηση

Ιωάννης Π. Σαγιάς
Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη

Κοινοποίηση:

- ***